

1944, august 28. Moskva. — Depeša čs. velvyslanca Zd. Fierlingera čs. ministerstvu zahraničia v Londýne so správou o porade čs. vládnej delegácie s predstaviteľmi moskovského vedenia KSČ a zástupcom SNR K. Šmidkem.

Tajné.

1. Dodatkem k mé 235¹ a 236². Na dnešní schůzi delegace a našich vojenských činitelů byly vyslechnuty ještě ne zcela prověřené zprávy o vstupu německých divizí na Slovensko. Přítomni byli též někteří zdejší poslanci, jakož i delegát Slovenské národní rady, který podal výklad o činnosti národní rady a učiněných opatřeních.³ Píka potvrdil, že prezident Beneš i vláda taktéž trvají na nutnosti obrany Slovenska všemi prostředky proti invazi. Jednohlasně bylo usneseno znovu upozornit všechny příslušné sovětské orgány. Po dojití dalších zpráv potvrzujících plněji události odeberu se s Píkou k Vyšinskému, abychom ještě ve slavnostnější formě opakovali naši prosbu o pomoc Rudé armády a o souhlasnou akci s našimi jednotkami.

2. Tvou 186⁴ dal jsem v podstatné části na vědomí přítomným. Po vysvětlení zástupce Národní rady, všichni souhlasili s tímto závěrem:

a) Tendence slovenských Quislingů je patrna a třeba s tím počítat. Memorandum Čatloše je známo. Bylo odevzdáno zástupcem Slovenské národní rady sovětským orgánům s poznámkou, že je naivní.

b) Podezření, že sovětská vláda vážně s Quislingy počítá, nebo že by dokonce chtěla je politicky použít, třeba rozhodně odmítnouti.

c) Plány Quislingů ať jsou jakékoli, nemohou nic měnit na situaci. Jsou-li došlé zprávy pravdivé, slovenský lid spolu s velkou částí vládního vojska bude brzy v těžkém rozhodném boji. Třeba vše vykonat, abychom jim pomohli a abychom ukázali solidaritu se slovenským lidem. Přejde-li pomoc včas, je naděje, že akce se zdaří. Mohlo by to mít dalekosáhlý mravní i historický význam.

Fierlinger.

AMZV Praha. Depeše došlé, 1944, čís. 1819 (Mos. 237). Záznam dešifrované došlé depeše (d. 29. 8. 1944). Strojopisný přepis. — Zd. Fierlinger, „Ve službách ČSR“, II. Praha 1948, s. 329.

z funkcie. Proti uzneseniu protestovali u prezidenta zástupcovia ľavicového bloku v Londýne Valo a Laušman. Rovnako uznesenie odmietla konferencia čs. sociálnodemokratických funkcionárov v Londýne (28. 8. 1944 — viď podrobnejšie „Cesta ke Květu“, Praha 1965, dok. 40).

¹ Šlo o Fierlingerovu depešu z 27. 8. 1944, ktorou sa oznamovali údaje o okupácii Slovenska, ktoré sa ukázali byť zatiaľ ešte predčasné. Depeša znie: „Podle zpráv došlých dnes ze Slovenska začala okupace 5 německými divizemi. Slovenské vládní vojsko a skupiny partyzánů zaujaly přý obranné postavení. Pozval jsem vládní delegaci a naše generály, abychom společně posoudili situaci. Podám co nejdříve další zprávy.“ (AMZV Praha. Depeše došlé, 1944, čís. 1806, Mos. 235.)

² Viď dokument čís. 163 z 28. 8. 1944.

³ Fierlinger mal na mysli poradu, ktorá sa konala 27. augusta 1944 (viď dokument čís. 157). Diferencia v datovaní vznikla zrejme tým, že depeša bola koncipovaná 27. 8. 1944 („na dnešní schůzi“), ale odoslaná z Moskvy o deň neskôr.

⁴ Viď dokument čís. 155 z 26. 8. 1944.